

וכידוע (רמב"ן לך יב, ו; מתנחומא שם ט) מעשי אבות סימן לבנים, וכמאמר הרמב"ן הקדוש (שם) כלל אומר לך כו', עיין שם. וזהו המשך הפסוקים שאחר כך (כח, יא) וישכב במקום ההוא, יש לומר משמעו כלשון בני אדם (עַר הָאֵט זֶיך פֶּאָר לִיִּיגְט אויף דָּעם אָרַט), היינו שרצה לפעול כח קדושתו אף בבחינת מקום ההוא וכנ"ל, והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו (פסוק יב), עולים היינו מצד עצמו של יעקב אבינו ע"ה, שמצדו תמיד בחינת עליה, וממנו נמשך העליה גם ל'ויורדים', היינו לדורות הבאים, ודורות אחר דורות שחס ושלום בכל פעם יותר בבחינת ירידה, נתפעל במעשה הזאת, שמבירא עמיקתא יעלו לאיגרא רמא, 'והנה ה' נצב עליו וגו' האר"ץ אשר אתה שוכב עליה', היינו הארציות שאתה רוצה לפעול גם בה פעולת הקדושה וכנ"ל, וישכב במקום ההוא, לך אתננה ולזרעך, היינו מתנה הוא לך לעצמך, אף כשאתה במקום הזה לא יגרע מקדושתך כחוט השערה, וממילא יהיה נמשך הכח הזה ולזרעך, וכנ"ל מעשי אבות סימן לבנים, וכמאמר הרמב"ן הקדוש הנ"ל. 'והיה זרעך כעפר הארץ', היינו בעת שהיה זרעך כעפר הארץ, בשפל מצב הארציות, גם אז 'ופרצת', היינו תפרוץ בהם תוקף קדושתך ותתגבר הקדושה, 'ימה וקדמה וצפונה ונגבה' שיהיו מוקפים בה מארבע רוחות, אמן:

***ויפגע במקום וילין שם וגו' (כח, יא). יש להבין הלשון ויפגע במקום, בודאי כשאדם הולך הוא פוגע בכל מקום שתדרוך בו כף רגלו, ודרשות רז"ל ידועים (עי' סנהדרין**

צה ע"ב; חולין צא ע"ב), אבל בהכרח להבין גם על פי פשוט דברים כמשמען, יש לומר על פי הידוע (בר"ר סח, ט) כי הבורא ברוך הוא וברוך שמו נקרא מקום, שהוא מקומו של עולם, היינו כי הוא הנותן קיום אפילו לכל גוש עפר מן האדמה ועושה אותו מקום, ולזה כאשר יצא יעקב אבינו ע"ה מבאר שבע, שהוא מקום הקדושה ומקום אבותינו הקדושים, והלך לחון שהוא היפוך כל זה, ובודאי עת צרה היה ליעקב, כתיב ויפגע במקום, היינו דברים כמשמען שהפגיע והדביק את עצמו במקום ממש, היינו בכל מקום מדרך כף רגלו הדביק את עצמו בשורש של המקום המחיה ומהווה אותו, ואמר איני זו מהמקום ברוך הוא עד שישלח לי עזרו מקודש. וזהו גם כן פירוש 'וילין שם', כלשון בני אדם המפציר דבר מחבירו ואומר לא אלך מכאן ואלין אצלך עד שתמלא רצוני, והוא כענין הנמצא בדברי חכמינו ז"ל (תנחומא תבוא סי' א) איני זו מכאן עד שתעשה צרכי היום הזה, ומסיים הפסוק באיזה כח הפגיע יעקב אבינו ע"ה כנ"ל, כי בא השמש, היינו כי ידע שבאמת כל החשכות שעובר עליו בגלות חרן הוא רק לפי שעה, והישועה מוכנת ועומדת להתגלות, ורק לעת עתה הוא בבחינת הסתר טמיר ונעלם, כמו שקיעת השמש, אשר אף שלעין הרואה נדמה כאילו אין עוד שמש בעולם, ובאמת רק הלכה לה מכאן לפי שעה, ומוכנת ועומדת לחדש אורה כבראשונה, ובאור הבוקר תזרח השמש, כן הבין יעקב אבינו ע"ה שבחינת ההסתר הוא רק לפי שעה, כבחינת ביאת השמש, ולזה ויפגע במקום וכנ"ל.

דא יצחק, כי על ידי נמגלגל האור והחסד יצחק אבינו ע"ה הקדושה"ן, שאף בעת יתגבר הקדושה, ויעקב משניהם"ן. וזהו דאחא כיצד מתפלל תפלת הנ לראות חמה בורחיתה בשקיעתה, כיצד תפלו בשקיעתה כן כו' בורח בלילה ומדת לילה כו' היינו שהיום זורח כו' המנחה, שתקין יצחק) כו' בורחיתה כן כו' בש כשם כו' בשקיעתה כן ו כלול משניהם ולזה כח בא השמש, שהשמש ל וזרח לו למקום לוי וכשוכו כתיב וזרח , מהלילה יום, וצפרא נה

אם יהיה אלהים עמדי וילן שם כי בא השמש (כה, יא). וכשוכו מפך ארם כתיב (לכ, ג): "וככל מקום ששמש יורח לו השמש, יש לומר כי יעקב הוא כולל מדת יום וילילה, כדאיחא בזו"ק (ח"א תולדות קמא ע"ב-קמב ע"א) ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ח) דא אברהם ולחשך קרא לילה

וזה שמטיים הפסוק מלת ז"ה, כמורה באצבעי"ך, זה הוא הטובה והשועה, כענין לשון הכתוב על הזמן המקווה לנו במהרה בימינו, ואמר ביום ההוא הנה אלהינו ז"ה קוינו לו ויושיענו ז"ה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו (ישעי"ה, ט), היינו גם כן כלשוך שאמר יעקב ע"ה בעת שהיה לו הגאולה מחרן, כי מצשי אבות סמן לבנים"ך, ועל ידי הגלות שלד לחרן פעל גם כן על הגלות החל הזה, שאחר שיתגלה לנו במהרה הגאולה האמתית, ויעינינו תראנה כי באמת היה מלא טובה, אז ואמר ביום ההוא הנה אלהינו ז"ה קוינו, היינו זה הקויני אשר קוינו בעת שהיה בבחינת אלהינו"ן, שבויראי הוא לטובה, והישועה מוכנת לכא, עתה נתגלה כי ז"ה הוי"ה קוינו לו, כמורה באמצע זה הוא הטובה והרחמים, בחינת שם הוי"ה הקדוש ברוך הוא"ך, אשר קוינו לו, ומעשה נגילה ונשמחה בישועתו. ויהי רצון שמעשי אבות יהיה במהרה סימן טוב לכנים, במהרה בימינו, אמן:

ישועתו, כי די כאלהותו יתברך להושיע לכל באי העולם, לזאת אינו מתיישב מלהפניע ולהפציר בתפלה, והוא ממש ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש וכנ"ל. ולוח נומז בראשי תיבות ויפגע במקום וילן שם גימטריא השם הקדוש שרדי"י, הומוז לענין הזה, שרדי באלוהותו לכל באי העולם (רש"י לעיל י, א: ויעי"ה מו, ג), ואין שום יאוש חס ושלום בעולם, כי בודאי אין הק"ב"ה מכה אלא אם כן בורא רפואה תחילה (מגילה ג ע"ב), וככה זה הפגניע במקום וילן שם וכנ"ל. ולזה תמצא שסופי תיבות יעקב מבאר שבש וילך גימטריא רפוא"ה, וזהו ויצא, היינו תיכף אחר שיצא הבין זאת, שהרפואה המרומז דייקא בסופי תיבות יעקב מבאר שבש וילך הוא קודם לתורה, היינו שבויראי הכין השם יתברך הרפואה קודם למכה. ולזה תמצא גם כן שאחר שהיה בחרן, ואחר שנתגלה לו כל הטובות שהיה טמיר ונעלם בעסק הווי, להעמיצו על ידי זה כל הי"ב שבטי ית, כתיב גם כן (לכ, ג) ויאמר יעקב כאשר ראם מתנה אלהים זה סופי תיבות גימטריא רפוא"ה, וגם כן סופי תיבות דייקא, וזהו ויאמר, היינו שעשה נתגלה לו סוף מעשה הזה, כאשר ראם מתנה אלהים, היינו בחינת הדינים שעברו נגר עיני, הנקרא בשם מתנה אלהים"ך, סופא דמילתא הוא מלא רפואה אשר ברא ה' קודם למכה וכנ"ל.

והוא ענין אמרם ז"ל (ברכות ט ע"ב) כל הסומך גאולה לתפלה של ערובית כו', היינו שסומך הגאולה קודם לתפלה, שככה זה הוא עומד להתפלל, אף כי לעת עתה הוא של ערובית וחשכות הגלות המר והנמדה הזה, נכון לכו בטוח כי הגאולה מוכנת ועומדת, וחשכות הגלות הוא רק לפי שעה, עד עת קץ, מוכתח לו להאיר בן העולם הבא, היינו שהגאולה קרובה לכא. וענין הכסתוח הזה רמז גם כן דוד המלך ע"ה כפסוק (תהלים קמו, ה-ו) אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו עושה שמים וארץ וגו', היינו אשרי האיש העומד בכסתוח גדול הזה, ואינו מתיישב חס ושלום לעולם, ואף שידע בנפשו שפלות ערכו, כי הוא הפחות שבכחחותנו, ככל זאת לית הוא מוכרי סכרו מן כרייה, בחשבוי הלא הוא העושה שמים וארץ וכל אשר בהם, וגם אני מעשי ידי יתברך, וכויראי גם עכורי מוכנת

יב. עפ"י במדבר וכה טו, ד ככ"מ שנאמר זה הורא כאצבע. יג. רמב"ן לך יב יד. דא בראשית וכה לג, ג. עג. ג: "ככל מקום ששמש יורח לו השמש, יש לומר כי יעקב הוא כולל מדת יום וילילה, כדאיחא בזו"ק (ח"א תולדות קמא ע"ב-קמב ע"א) ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ח) דא אברהם ולחשך קרא לילה